

Az Alkotmánybíróság döntésének tájékoztató jelleggel közzétett, nem hivatalos szövege.
A hivatalos közzétételre az Alkotmánybíróság Határozatai című hivatalos lapban kerül sor.

IV/2177/2024.

Az Alkotmánybíróság teljes ülése alkotmányjogi panasz tárgyában – *dr. Horváth Attila, dr. Márki Zoltán* valamint *dr. Schanda Balázs* alkotmánybírók párhuzamos indokolásával – meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Bfv.II.487/2023/10. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt elutasítja.

Indokolás

I.

- [1] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdés alapján alkotmányjogi panaszt terjesztett elő.
- [2] Az indítványozót mint II. rendű terheltet a Szegedi Járásbíróság 18.B.1088/2017/96. számú, 2018. november 6. napján kelt ítéletével bűnösnek mondta ki lopás vétségében [a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 370. § (1) bekezdés, (2) bekezdés *b*) pont *bb*) és *bc*) alpont], 2 rendbeli – egy esetben társtettesként, egy esetben bűnsegédként – elkövetett lopás büntetében [Btk. 370. § (1) bekezdés, (2) bekezdés *b*) pont *ba*), *bb*) és *bc*) alpont, (4) bekezdés *b*) pont], 2 rendbeli társtettesként – egy esetben kísérletként – elkövetett lopás büntetében [Btk. 370. § (1) bekezdés, (2) bekezdés *b*) pont *ba*), *bb*) és *bc*) alpont, (3) bekezdés *ba*) pont] és 2 rendbeli társtettesként elkövetett lopás büntetében [Btk. 370. § (1) bekezdés, (2) bekezdés *b*) pont *ba*), *bb*) és *bc*) alpont, (5) bekezdés *b*) pont]. Ezért őt, mint különös visszaesőt – halmazati büntetésként – 9 év börtönben végrehajtandó szabadságvesztésre, és 5 év közügyektől eltiltás mellékbüntetésre ítélte.
- [3] A Szegedi Törvényszék mint másodfokú bíróság Bf.431/2019/37. számú 2020. január 24. napján jogerős ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta. Az indítványozó terhére megállapított cselekményeket 6 rendbeli – egy esetben társtettesként, három esetben bűnsegédként elkövetett – lopás büntetének minősítette, melyek közül 1 rendbeli kísérlet [Btk. 370. § (2) bekezdés *ba*), *bb*), *bc*)

alpontok, kettő esetben (5) bekezdés *b*) pont, kettő esetben (4) bekezdés *b*) pont, kettő esetben (3) bekezdés *b*) pont *ba*) alpont]. A terhelt szabadságvesztésének tartamát 7 évre enyhítette, a közügyektől eltiltás tartamát 7 évre súlyosította. A másodfokú bíróság tanácsának előadó bírója dr. B. T. volt.

- [4] A Kúria a felülvizsgálati eljárásban hozott Bfv.I.450/2020/8. számú, 2020. július 16. napján kelt végzésével a másodfokú bíróság ítéletét az indítványozó tekintetében hatályon kívül helyezte és a Szegedi Törvényszéket új másodfokú bírósági eljárás lefolytatására utasította.
- [5] A megismételt másodfokú bírósági eljárásban a Szegedi Törvényszék 6.Bf.1272/2020/23. számú 2020. november 12. napján jogerős ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta. Az indítványozó terhére megállapított cselekményeket 6 rendbeli – egy esetben társtettesként, három esetben bűnsegédként elkövetett - lopás büntettének [Btk. 370. § (1) bekezdés, (2) bekezdés *ba*), *bb*), és *bc*) alpont, kettő esetben (5) bekezdés *b*) pont, kettő esetben (4) bekezdés *b*) pont, kettő esetben, (3) bekezdés *b*) pont *ba*) alpont] minősítette, melyek közül egy rendbeli kísérlet. A terhelt szabadságvesztésének tartamát 6 év 6 hónapra enyhítette, a közügyektől eltiltás tartamát 7 évre súlyosította. A másodfokú bíróság tanácsának elnöke és előadó bírója dr. B. T. volt.
- [6] A Kúria Bfv.II.487/2023/10. számú, 2024. február 1. napján kelt felülvizsgálati végzésével az elsőfokú bíróság és a megismételt eljárásban hozott másodfokú bíróság ítéletét az indítványozó tekintetében hatályában fenntartotta.
- [7] 2. Az indítványozó az Abtv. 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt terjesztett elő 2024. április 18. napján az elsőfokú bíróságnál. A panaszban azt kérte, hogy az Alkotmánybíróság a Kúria Bfv.II.487/2023/10. számú végzése, valamint a Szegedi Törvényszék 6.Bf.1272/2020/23. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítása mellett azokat semmisítse meg. Álláspontja szerint a támadott bírósági határozatok sértik az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz való jogának a pártatlan bírósághoz való részjogosítványát. Az indítványozó állítása szerint a hatályon kívül helyezés folytán megismételt eljárásban döntést hozó másodfokú bíróság tanácsának elnöke és előadó bírója – dr. B. T. – az indítványozó ügyében korábban nyomozási bíróként is eljárta. Dr. B. T. 2016. május 4. napján kelt 3.Bnyf.326/2016/2. számú, és 2016. június 17. napján kelt 3.Bnyf.438/2016/2. számú, valamint 2016. december 22. napján kelt 3.Bnyf.852/2016/2. számú másodfokú végzéseivel a nyomozási bíró által hozott, az indítványozó tekintetében elrendelt, majd meghosszabbított előzetes letartóztatás elleni fellebbezéseket bírálta el.

II.

- [8] 1. Az Alaptörvénynek az indítvánnyal érintett rendelkezése:

„XXVIII. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.”

- [9] 2. A büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvénynek (a továbbiakban: Be.) az indítvánnyal érintett rendelkezései:

„14. § (1) Bíróként nem járhat el,

a) aki az ügyben ügyészként vagy a nyomozó hatóság tagjaként járt el, valamint az ügyben eljáró vagy eljáró ügyésznek vagy a nyomozó hatóság tagjának a hozzátartozója,

[...]

(3) Az (1) bekezdésben szabályozott eseteken kívül

a) a vádemelést követően a bíróság további eljárásából ki van zárva, aki az ügyben a vádemelés előtt nyomozási bíróként, vagy a nyomozási bíró határozata elleni fellebbezés tárgyában eljáró, [...]

e) akitől az ügy elfogulatlan megítélése egyéb okból nem várható.”

„15. § (1) A bíró a vele szemben felmerült kizárási okot, a tanács elnöke a tanács tagjával szemben felmerült és a tudomására jutott kizárási okot köteles a bíróság elnökének haladéktalanul bejelenteni.

(2) A kizárási okot az ügyész, a terhelt, a védő, a sértett, továbbá a vagyoni érdekelt jelentheti be.

(3) A kizárás iránti bejelentést indokolni és a kizárási ok fennállását valószínűsíteni kell.

(4) A (2) bekezdésben megjelölt személy a 14. § (1) bekezdés e) pontjában szabályozott kizárási okot a tárgyalás megkezdése után csak akkor érvényesítheti, ha valószínűsíti, hogy a bejelentés alapjául szolgáló tényről a tárgyalás megkezdése után szerzett tudomást, és ha azt három napon belül bejelenti.

(5) A (4) bekezdés szerint nem valószínűsített, valamint a nem indokolt bejelentést érdemi indokolás nélkül el lehet utasítani.

[...],

„608. § (1) A másodfokú bíróság nem ügydöntő végzésével hatályon kívül helyezi az elsőfokú bíróság ítéletét, és az elsőfokú bíróságot új eljárásra utasítja, ha [...]

b) az ítélet meghozatalában a törvény szerint kizárt bíró vett részt, [...]

„869. § (1) A 14. § (3) bekezdés a) pontjának alkalmazása során a törvényszék másodfokú tanácsának tagjaként eljáró bíró a 2016. november 30. után indult büntetőeljárásokban minősül kizártnak.

(2) A 14. § (3) bekezdés *a)* pontjának alkalmazása során kizártnak minősül
a) a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény 2017. június 30-ig hatályban volt 207. § (6) bekezdésében meghatározott ügyekben, illetve a házi őrizet egy éven túli meghosszabbítása tárgyában a törvényszék egyes bírójaként eljáró bíró, ha a büntetőeljárás 2013. november 22. után indult,
b) a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény 2017. június 30-ig hatályban volt 131. § (3) bekezdése, 138. § (3) bekezdése, 142. § (4) bekezdése, illetve 486. §-a alapján az ítélőtábla tanácsának tagjaként eljáró bíró, ha a büntetőeljárás 2016. november 30. után indult.”

III.

- [10] 1. Az Alkotmánybíróság elsőként azt vizsgálta, hogy az indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panaszok befogadhatóságára vonatkozó kritériumoknak.
- [11] Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az Abtv. 27. § (1) bekezdés szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet benyújtani az ügyben első fokon eljáró bírósághoz címezve. A Kúria végzését az indítványozó 2024. április 10. napján vette át. Az indítványozó az alkotmányjogi panaszt 2024. április 18. napján határidőben nyújtotta be.
- [12] Az Abtv. 27. § (1) bekezdésen alapuló indítvány megfelel az Abtv. 52. § (1), illetve (1b) bekezdésben foglalt, a határozott kérelemre vonatkozó követelményeknek.
- [13] Az indítvány tartalmazza az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést [Abtv. 27. § (1) bekezdés], a támadott bírósági határozatok megjelölését (a Kúria Bfv.II.487/2023/10. számú végzése, a Szegedi Törvényszék 6.Bf.1272/2020/23. számú ítélete), az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezését [XXVIII. cikk (1) bekezdést]. Az indítvány indokolást tartalmaz arra vonatkozóan, hogy a támadott bírósági határozatok miért ellentétesek az Alaptörvény hivatkozott rendelkezésével; továbbá kifejezett kérelmet rögzít a bírósági határozatok alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére.
- [14] Az Abtv. 27. § (1) bekezdés *a)* pontja értelmében az alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti.
- [15] Az indítványozó az alkotmányjogi panasznak alapul szolgáló büntető ügyben terhelt volt, így indítványozói jogosultsága fennáll, valamint az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint érintettnek tekinthető {pl. 3032/2022. (I. 31.) AB határozat, Indokolás [16], 3127/2019. (VI. 5.) AB határozat, Indokolás [21]; 3245/2018. (VII. 1.) AB határozat, Indokolás [14]}. Az Alkotmánybíróság rögzítette továbbá, hogy az indítványozó a rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőségeket kimerítette.

- [16] 2. Az Abtv. 29. §-a alapján az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának további feltétele, hogy az a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30], 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]}. A feltételek meglétének vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [17] Az Alkotmánybíróság jelen ügyben az érdemi eljárás során megválaszolandó, a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség lehetőségének azt tekinti, hogy az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljárás részjogosítványát képező pártatlan bírósághoz való jogot sérti-e az, hogy az indítványozó ellen folyt büntetőeljárásban a nyomozási bíró határozata elleni fellebbezést elbíráló törvényszéki bíróval azonos személy volt a megismételt eljárásban másodfokon ítélező bírói tanács tagja.
- [18] A fentiekre tekintettel az Alkotmánybíróság az indítványban foglaltakat – az Ügyrend 31. § (6) bekezdésének alkalmazásával – érdemben vizsgálta.

IV.

- [19] Az indítvány nem megalapozott.
- [20] 1. Az Alkotmánybíróság a támadott bírósági határozat kapcsán az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésben foglalt tisztességes eljáráshoz való jog részét képező pártatlan bírósághoz való jog követelményét vizsgálta.
- [21] Az indítványozó azért fordult alkotmányjogi panasszal az Alkotmánybírósághoz, mert álláspontja szerint a megismételt eljárásban a másodfokú, jogerős ítéletet hozó bírói tanács elnökeként és előadó bírójaként eljáró dr. B. T.-t elfogultnak kell tekinteni, figyelemmel a 34/2013. (XI.22.) AB határozatra, a 21/2016. (XI.30.) AB határozatra, a 25/2017. (X. 17.) AB határozatra, valamint a 2/2020. (I.2.) AB határozatra. Ennek következtében – álláspontja szerint – sérült az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz való jogának a pártatlan bírósághoz fűződő részjogosítványa.
- [22] Az Alkotmánybíróság megállapította az iratok, és a támadott kúriai végzésben foglaltak alapján, hogy dr. B. T. törvényszéki bíró az indítványozó büntetőügyében a megismételt másodfokú bírósági eljárásban a Szegedi Törvényszék, mint másodfokú bíróság Bf.1272/2020/23. számú, 2020. november 12. napján kelt ítéletének meghozatala során a tanács elnöke és előadó bíró volt.
- [23] Dr. B. T. bíró a büntetőeljárás vádemelést megelőző szakaszában az eljáró másodfokú bíróság tanácsának tagjaként 2016. május 4. napján kelt 3.Bnyf.326/2016/2. számú, és 2016. június 17. napján kelt 3.Bnyf.438/2016/2. számú,

valamint 2016. december 22. napján kelt 3.Bnyf.852/2016/2. számú végzéseivel az elsőfokú bíróságnak az indítványozó előzetes letartóztatását elrendelő és meghosszabbító végzései elleni fellebbezéseket bírálta el.

- [24] Az indítványozó a bírói pártatlanság sérelmére vonatkozó kifogását a felülvizsgálati eljárásban is előterjesztette azzal, hogy dr. B. T. bíró eljárása feltétlen hatályon kívül helyezést megalapozó eljárási szabálysértésnek minősül és egyúttal a Be. 649. § (2) bekezdés *d)* pontjában írtak folytán felülvizsgálati ok azon az alapon, hogy a másodfokú ítélet meghozatalában kizárt bíró vett részt [Be. 608. § (1) bekezdés *b)* pont].
- [25] A Kúria támadott határozatában rögzítette, hogy az ügyben a büntetőeljárás kezdő időpontja 2015. november 13. napja volt, és a nyomozási bíró határozata elleni fellebbezés elbírálása miatt megállapítható abszolút kizárási okra hivatkozást azért nem fogadta el, mert a büntetőeljárás 2016. november 30. napja előtt indult, ezáltal a Be. 869. § (1) bekezdés alapján az eljárásra nem vonatkozik a 21/2016. (XI. 30.) AB határozatban foglalt alkotmányos követelmény. A Kúria álláspontja szerint kizárásra csak akkor kerülhetett volna sor, ha az említett abszolút kizárási okon kívül az ügyben az elfogultságra utaló további konkrét tények, körülmények (relatív elfogultság) is megállapíthatók lennének.
- [26] A Kúria rögzítette, hogy a relatív elfogultság fennállása esetén sem lehetne azonban az elfogultsági kifogást elbírálni. Az Alkotmánybíróság 25/2013. (X. 4.) AB határozatában megfogalmazott alkotmányos követelmény szerint a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: régi Be.) 416. § (1) bekezdésének *c)* pontjában meghatározott felülvizsgálati eljárást ugyan megalapozhatja a törvény 21. § (1) bekezdés *e)* pontjában foglalt elfogultsági okra alapított felülvizsgálati indítvány, de a felülvizsgálati eljárásban is érvényesülnek az elfogultsági ok bejelentésére vonatkozó általános szabályok. Ezek szerint a Be. 15. § (2) bekezdésben felsorolt valamely személy – így a terhelt – az elfogultsággal összefüggő okot a tárgyalás megkezdése (az ítélet jogerőre emelkedése) után csak akkor érvényesítheti, ha valószínűsíti, hogy a bejelentés alapjául szolgáló tényről a tárgyalás megkezdése (az ítélet jogerőre emelkedése) után szerzett tudomást, és ha azt három napon belül bejelenti [Be. 15. § (4) bekezdés]. Jelen esetben azonban az indítványozó a megismételt eljárásban hozott másodfokú jogerős bírósági határozat után hivatkozott az elfogultsági okra.
- [27] 2. Az Alkotmánybíróság a nyomozási bíró és a nyomozási bíró határozata elleni fellebbezést elbíráló bíró kizárásával kapcsolatos gyakorlatát a 15/2025. (XII. 8.) AB határozatban (a továbbiakban: Abh.) tekintette át. Ebben megerősítette a 34/2013. (XI. 22.) AB határozatban, a 21/2016. (XI. 30.) AB határozatban, valamint a 25/2017. (X. 17.) AB határozatban foglalt alkotmányos követelményeket és elveket az alábbi kivétellel.

- [28] Az Abh. rögzítette, hogy „az Alkotmánybíróság teljes ülése a benyújtott bírói kezdeményezések alapján úgy ítélte meg, hogy a továbbiakban nem tartja fenn:
a) egyrészről a 25/2017. (X. 17.) AB határozat indokolásában (Indokolás [27], [29]–[31], [33]) foglalt, az Alkotmánybíróság öttagú tanácsa által megfogalmazott azon megállapításokat, amelyek a bíróságok számára a régi Be. 606/B. § alkalmazására irányadók, vagyis, hogy a 2016. november 30. napján folyamatban lévő ügyekre is alkalmazni kell a 21/2016. (XI. 30.) AB határozatban meghatározott alkotmányos követelményt;
b) másrészről a 2/2020. (I. 2.) AB határozat indokolásában (Indokolás [29]) – a 25/2017. (X. 17.) AB határozatban kifejtett, az a) pontban ismertetett álláspontot megerősítő – megállapításokat, amelyek a bíróságok számára a Be. 869. § (1) bekezdés alkalmazására irányadók.” (Abh., Indokolás [101])
- [29] Ennek következtében a 2016. november 30. napja, vagyis a 21/2016. (XI. 30.) AB határozat kihirdetése előtt indult és az AB határozat kihirdetésének napján folyamatban lévő büntetőeljárásban nem kell alkalmazni ebben az AB határozatban foglalt alkotmányos követelményt. Az ilyen ügyekben tehát nem tekinthető kizártnak – a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény 21. § (3) bekezdés a) pontjára tekintettel – az a bíró, aki az eljárás bármely korábbi szakaszában, így akár nyomozási bíróként vagy a nyomozási bíró határozata elleni fellebbezés elbírálása során eljár.
- [30] Az Alkotmánybíróság ezen megállapításai jelen ügyben is relevánsak.
- [31] Jelen ügyben a büntetőeljárás 2015. november 13-án indult. Dr. B. T. a tárgyalta büntetőeljárás nyomozási szakaszában a Szegedi Törvényszék másodfokú tanácsának tagjaként az elsőfokon eljáró Szegedi Járásbíróság nyomozási bíróinak előzetes letartóztatást elrendelő és meghosszabbító végzése elleni fellebbezéseket bírálta el. (Lásd. 2016. május 4. napján kelt 3.Bnyf.326/2016/2. számú, és 2016. június 17. napján kelt 3.Bnyf.438/2016/2. számú, valamint 2016. december 22. napján kelt 3.Bnyf.852/2016/2. számú végzéseket.) Ezt követően a megismételt másodfokú bírósági eljárásban a jogerős határozatot hozó, másodfokon eljáró tanács elnöke és előadó bírója is dr. B. T. volt.
- [32] Az olyan büntető ügyben, amely 2016. november 30. napján folyamatban volt – tekintettel az Abh.-ra és a Be. 869. §-ára – a 21/2016. (XI. 30.) AB határozatban megállapított alkotmányos követelményt nem kell alkalmazni (Abh., Indokolás [101])
- [33] Az Alkotmánybíróság ennek következtében rögzíti, hogy a Szegedi Törvényszék 6.Bf.1272/2020/23. számú ítéletének az indítványozóra, mint II. rendű terheltre vonatkozó része nem alaptörvény-ellenes, mert az ügyben – az Alkotmánybíróság által meghatározott és az előzőekben ismertetett alkotmányos követelmények szerint – dr. B. T. nem tekinthető kizártnak, amikor a tanács elnökeként és előadó bíróként eljár a megismételt eljárás során a másodfokú jogerős bírósági ítélet meghozatalában.

[34] Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság a Kúria Bfv.II.487/2023/10. számú végzésének, valamint a Szegedi Törvényszék, mint másodfokú bíróság Bf.IV.1272/2020/23. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt elutasította.

Budapest, 2026. február 3.

Dr. Polt Péter s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Czine Ágnes s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

Haszonicsné dr. Ádám Mária s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Miklós s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kozma Ákos s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lomnici Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Varga Réka s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila alkotmánybíró párhuzamos indokolása

[35] Álláspontom szerint a határozat indokolása megfelel az Alaptörvény és az Abtv. rendelkezéseinek, az Alkotmánybíróság – a magyar alkotmányjogban ismeretlen stare

decisis elv hiányában – sem lép az angolszász jogban ismert, „hagyományos” precedens rendszer, vagy a kontinentális jogrendszerekben a rendes bírósági jogalkalmazásban teret nyert ún. döntvényi rendszer talajára, amennyiben az Alkotmánybíróság határozata indokolásában gyakorlatát értelmezve bizonyos korábbi megállapításait nem tartja fenn.

[36] Az Abtv. 39. § (1) bekezdése értelmében – e törvény eltérő rendelkezése hiányában – az Alkotmánybíróság döntése mindenkire nézve kötelező. E jogszabályhely nem tesz különbséget a rendelkező rész, illetve az indokolás között, hanem általános *erga omnes* hatályt tulajdonít az Alkotmánybíróság döntéseinek. Következésképpen amennyiben a testület korábbi gyakorlatától el kíván térni, akkor jár el helyesen, amennyiben explicit módon kifejezi, hogy a korábbi döntésének mely megállapításait nem tartja fenn. Ilyen kifejezett határozati rögzítés hiányában a joggyakorlatban zavar keletkezne, hiszen az Alkotmánybíróság döntéseinek *erga omnes* hatálya folytán a rendes bíróságoknak, a közigazgatásnak és a jogalkotónak egyaránt igazodniuk kell az Alkotmánybíróság által kialakított alkotmányértelmezéshez, ezért a testületnek egyértelművé kell tennie, ha korábbi gyakorlatától eltérve valamely elvi jelentőségű megállapítását, quasi *ratio decidendi*-jét nem tartja fenn.

[37] Következésképpen amennyiben az Alkotmánybíróság határozata indokolásának gerincét valamely korábbi megállapításától történő elhatárolódás képezi, még nem lép a „precedensbíráskodás” talajára, hiszen éppen ezen indokolási elem igazolja, hogy az Alkotmánybíróság döntéseinek alapját továbbra is az Alaptörvény képezi, nem pedig egy korábban hozott határozat. Az Alkotmánybíróság ilyen esetekben nem tesz mást, mint Deák Ferenc szavaival élve „a rosszul gombolt mellényt újra kigombolja.”

Budapest, 2026. február 3.

*Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró*

Dr. Márki Zoltán alkotmánybíró párhuzamos indokolása

[38] 1. A Határozatot – a helyes rendelkezése miatt – támogattam, ami értelemszerű következménye a 15/2025. (XII. 8.) AB határozattal egyetértésemnek. Ugyanakkor – amint azt a 15/2025. (XII. 8.) AB határozathoz csatolt párhuzamos indokolásomban rögzítettem – a Határozat indokolásában a 3001/2025. (I. 21.) AB határozattól való eltérés vonatkozásában más hangsúlyozást tartok indokoltnak. Álláspontomat párhuzamos indokolásként csatolom [Abtv. 66. § (3) bekezdés].

- [39] 2. A Határozatnak a büntetőeljárási és alkotmányossági érvelését tekintve egyaránt más – nem a korábbi [3001/2025. (I. 21.) AB határozat szerinti] állásponttól eltérést magyarázó, hanem az Alkotmánybíróság jelen Határozat szerinti döntésének alapját egyértelműsítő – hangsúlyozást tartok helyénvalónak.
- [40] Ezzel változatlanul adós maradt az Alkotmánybíróság.
- [41] Adós maradt annak vizsgálatával (és a válasszal), hogy milyen objektív – a szabályozásban rejlő – oka van a pártatlanság sérelmének, illetve a pártosság vádjának.
- [42] Adós maradt annak vizsgálatával (és a válasszal), hogy a bírónak a korábbi, a vádemelés előtt, s értelemszerűen nem bizonyosság, hanem valószínűség alapján hozott döntés valóban feltétlen elígérkezést jelent-e a későbbi, vádemelés utáni, s már a bizonyosság alapján hozott, a bűnösség kérdésében való döntése vonatkozásában.
- [43] 3. Álláspontom szerint valójában ezen tartalmi kérdésekre adott egyértelmű válasz ad biztos alapot az alkotmányossági vita eldöntéséhez, s ehhez képest a jelen Határozatnak a 3001/2025. (I. 21.) AB határozattól való eltérésének. Kifejtést mellőzve [ami megtalálható a 3001/2025. (I. 21.) AB határozathoz fűzött különvéleményemben, és a 15/2025. (XII. 8.) AB határozathoz csatolt párhuzamos indokolásomban] csupán sommásan rögzítem álláspontomat mindkét kérdésben.
- [44] Eszerint a hatályos szabályozás perjogi és szervezetjogi szempontból egyaránt nem ad következtetési alapot arra, hogy abból olyan észszerű kétely merüljön fel, ami elvezetne a nyomozási bíróra vonatkozó, s a 3001/2025. (I. 21.) AB határozat szerinti felfogáshoz.
- [45] Másrészt pedig változatlanul spekulatívnak és nem pedig perdöntőnek tartom azt a vélekedést, feltevést, hogy a letartóztatás kérdésében döntő bírónak a letartóztatás általános feltételéről (értsd a megalapozott gyanú létéről, illetve a gyanú megalapozottságáról) kellene mérlegeléssel állást foglalni, s ekként már az ügybe merülés, a „végső elígérkezése” megtörtént.
- [46] Nem az a perdöntő kérdés, hogy formailag mely eljárási szakaszban jár el a bíró, hanem az, hogy a csupán valószínűség alapján hozott döntése valóban elígérkezést jelent-e a későbbi, vádemelés utáni, s már a bizonyosság, a bizonyítás alapján hozott, a bűnösség kérdésében való döntése vonatkozásában. A valószínűségi alapon hozott bírói döntés esetében (ide nem értve a nem a bizonyíték fennmaradását, hanem eleve a gyűjtését célzó döntést) a bírónak abban a tudatban kell eljárnia, hogy az ilyen döntése szükségképpen feltételes, így szükségképpen készen kell lennie arra, hogy a tárgyalás, a bizonyítás eredménye alapján elfogulatlanul és előítéletmentesen döntsön. [vö.: 67/1995. (XII. 7.) AB határozat, ABH 1995, 346, 348.]
- [47] 4. Kétségtelen minden bíróság, így az Alkotmánybíróság számára is erőfeszítő feladvány, hogy mi vezethet, mi vezet el egy korábbi döntés meghaladásához, illetve

annak nem csupán módosulásához, hanem azzal ellentétes döntéshez. Az ítélezés számára ilyen lehetőség adott, a jog későbbi megváltozása, avagy korábban nem ismert tény felmerülése esetében. Az Alkotmánybíróság esetében – álláspontom szerint – ennek lehetősége értelemszerűen az alkotmányossági vizsgálat, illetve arról való felfogás mibenléte alapján adott.

- [48] Ebben jelentősége van annak, hogy éppen mely felfogásnak van többsége az alapjog terjedelmének, tartalmának „kiolvasztása”, avagy az alkotmányszöveghűség kérdésében. Előbbi felfogás esetében – értelemszerűen – nagy szerepe és jelentősége van a korábbi AB határozatok szerinti megfogalmazások egybefűzésének (erga omnes hatály minden mondatra vonatkoztatásának), ami pedig nyilvánvalóan egyre terebélyesebb tartalomhoz, tartalmi spirálhoz vezet (nem egy esetben öngerjesztően). Ez viszont – álláspontom szerint – nem a jogbiztonság, avagy következetesség erényét, hanem valójában nem létező jogi problémák tényként kezelését rejtí magában. S szükségképpen vezeti a gondolkodást a létező jogi problémák alkotmányossági csillapítása, feloldása helyett, új szisztematikus jogi változtatási igények keletkeztetésére.
- [49] 5. Álláspontom szerint a „tartalom kiolvasztás” nem hiábavaló, ám nagyfokú mértéktartást igénylő felfogás. S valójában jelen Határozat esetében is annak hangsúlyozását tartom helyénvalónak, hogy az Alkotmánybíróság, a korábbi, a 3001/2025. (I. 21.) AB határozathoz képest – helyesen – mértéktartóbban viszonyult a „kiolvasztáshoz”, s valójában ez képezi alapját jelen döntésének [amint a 15/2025. (XII. 8.) AB határozat szerinti döntésnek is].
- [50] Vagyis nem látom indokoltnak a jelen Határozat kapcsán, hogy akár a precedensség, akár az „öntisztítás” módszerei külön értelmet – s később hivatkozási alapot – nyerjenek.
- [51] 6. Végül megemlítem, hogy a kifejtettek nyomán lett volna hangsúlyosabb alap a 2-3. pont alatti tartalmi vizsgálat és válasz, szemben az eltérés magyarázatától.

Budapest, 2026. február 3.

*Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró*

Dr. Schanda Balázs alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [52] A határozat a konkrét ügyön túlmutató elvi kérdéseket vet fel az Alkotmánybíróság korábbi határozatainak, illetve az alkotmányos követelmények természetével kapcsolatban. A határozat az alkotmányjogi panasz elutasítását arra alapítja, hogy az Alkotmánybíróság a III/315-28/2025. számú ügyben nem tartotta fenn a 25/2017. (X.

17.) AB határozat és 2/2020. (I. 2.) AB határozat egyes megállapításait. Ezzel az indokolás azt sugallja, hogy e korábbi döntések megsemmisítést indokolnának, de mivel az újabb döntés e logikát nem tartja fenn, így a tervezet elutasítást tartalmaz.

- [53] Álláspontom szerint az Alkotmánybíróság határozatainak rendelkező részében megfogalmazott alkotmányos követelmények, illetve a határozatok indokolásában megfogalmazott elvi tételek jogforrástani értelemben nem hordoznak önálló normatartalmat, csupán az Alaptörvény egyes rendelkezéseinek az értelmezését határozzák meg. Másképp megfogalmazva: az Alkotmánybíróságnak a döntéseit az Alaptörvényre, és nem saját korábbi döntéseire kell alapítania. Az Alkotmánybíróságnak a kiszámítható és következetes gyakorlat kialakítása érdekében követnie érdemes saját gyakorlatát, de azok nem a döntés jogalapját képezik. E tekintetben az alkotmányos követelmény jogforrástani helyzete a jogegységi határozatéra hasonlít, amely szintén nem önálló normát, hanem (a bíróságokra kötelező) jogszabályértelmezést állapít meg. A joggyakorlat változására tett utalás önmagában nem alapozza meg az Alkotmánybíróság döntését, az Alaptörvényre visszavezetett indokolás egy ügyben sem mellőzhető.

Budapest, 2026. február 3.

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró